

ט. האם אפשר להפריש מבצק העשוי ממין קמח אחד על בצק העשוי ממין קמח אחר, ראה פרק י סעי' ו, ז.

כ. את החלה יש לשרוף⁴¹. אם קשה לו לשורפה, אפשר לקבורה⁴² או לעוטפה היטב ולשים בפח האשפה⁴³.

אפשר לשרוף את החלה על המבער של הכיריים⁴⁴. כמו כן אפשר לשרוף בתחתית תנור האפיה אך יש לעוטפה היטב כמה פעמים בנייר כסף ואז אפשר

שהנשרפים לא יקברו הוא רק משום שיש חשש שימצא אדם את מה שנקבר, וכ"כ רש"י תמורה לד ע"א. התוס' מפרשים כפירוש השני ברש"י שצריך לשרוף תרומה טמאה משום שתרומה נקראת קדש, ובקדשים שנטמאו יש מצוה לשרוף. ודנים התוס' אם מצוה זו בתרומה מדאורייתא או מדרבנן. וכ"כ הרשב"א שם, וכ"כ תוס' ביצה כז ע"ב ד"ה ועל החלה. וכן נראה ברמב"ם הל' יו"ט פ"ג הל' ח שזו מצוה עשה דאורייתא לשרוף חלה טמאה כמו קדשים טמאים.

42. כתב החזו"א מעשרות ז ס"ק יג שאם אין לו עצים לשרוף תרומה טמאה, קבורה שלא יבוא לידי תקלה. וכ"כ הרדב"ז ח"ב סי' תשלא ששורפים או משליכה לאיבוד במקום שלא יבוא לידי תקלה. במנחת יצחק ח"ד סי' יג אות יב רוצה לחדש שאם אין אפשרות לשרוף את החלה עדיף להפריש מראש פחות מכזית שיתכן שעל כמות זו אין מצוה שריפה.

43. כן הובא בשם מרן החזו"א זצ"ל במצוות הארץ פרק יב סעי' ב ובדרך אמונה ח"ג עמ' 754 (הדברים הובאו לגבי תרומה טהורה שדינה בקבורה, אבל ה"ה לתרומה טמאה כמבואר בהערה הקודמת).

44. אע"פ שהחלה אסורה באכילה, אפשר לשורפה על המבער של הכיריים, כיון שאת הסירים לא מניחים על המבער עצמו, ועוד

41. רמב"ם פ"ה ה"ט, שו"ע סי' שכב סעי' ד שבזמן הזה שהחלה טמאה דינה בשריפה (ראה נודע ביהודה יור"ד רא ד"ה והנה). כל החלות היום טמאות משום כמה סיבות. שמוכשרות לטומאה ע"י המים ונטמאות ע"י מגע האדם שהוא טמא מת. וכן אם לש בלי מים אלא באחד משבעת המשקים (יין, שמן, זית, חלב, דבש, דבורים) הוכשר הבצק לקבלת טומאה. ואף אם לש בשאר מי פירות שאינם מכשירים לקבלת טומאה, הבצק טמא משום שבדרך כלל לותתים את החיטים במים קודם הטחינה ואז הם הוכשרו (מלבד מיד אחרי פסח שיש שמשווקים למחמירים, קמח שלא נלתת במים).

המקור לחיוב שריפה בתרומה טמאה וה"ה חלה טמאה הוא במשנה תמורה לג ע"ב, שמנתה את תרומה טמאה מהנשרפים, וכתוב שם כל הנשרפים לא יקברו. וכן מבואר בשבת כה ע"א, שכשם שמצוה לשרוף הקדשים שנטמאו כך מצוה לשרוף את התרומה שנטמאת. וכתוב שם ברש"י בפירוש אחד שהמצוה לשרוף היא משום תקלה. ושואלים התוס' שם ד"ה כך, שאם זה הטעם יהיה אפשר לבערו בכל דבר ולא דווקא בשריפה. ומביאים שכן אכן כתב רש"י פסחים מו ע"א ד"ה כיצד וביצה כז ע"ב ד"ה חלה, שאפשר לתת חלה טמאה לכלבו של כהן (ולפי"ז מה שכתוב במשנה

לשורפה אף בשעה שאופה בתנור⁴⁵ (להקל על שריפת הבצק יעשהו דק). אם הבצק נעשה עם ביצים בלבד בלי מים, או עם שאר מיצי פירות (לא יין) או עם שמן (לא שמן זית), והחיטים לא נלתתו קודם הטחינה (ראה פ"א סעיפים י, יא), לא ישרוף אלא יקבור או יעטוף וישים בפח האשפה⁴⁶. אם נדבק מבצק החלה על היד, יש להורידו ולצרפו לחלה. את מה שא"א להוריד, אפשר לשטוף לכיור⁴⁷.

בכס"מ. ברב"ז ובקרבן אורה נזיר דף לו פירשו ברמב"ם שעל מעט תרומה שנשארה בכלי שלא מקפידים הכהנים אין דין תרומה. אך הרמב"ן הרשב"א והר"ן ב"ב דף פז פירשו שכל ההיתר הוא לבטל מעט תרומה שנשארה בשולי הכלי, אך לא פוקע מהשיריים דין תרומה. וכל זה רק בצונן, אבל כשכלי בלע בבישול, טובא בלע. וראה גם פרק ז הערה 42.

46. דברים אלו אינם מכשירים לקבל טומאה כמבואר בפרק א סעי' י, יא. ואם החיטים לא נלתתו לפני הטחינה הרי הבצק טהור שלא הוכשר ואינו מקבל טומאה, והחלה שמפריש ממנו היא חלה טהורה (עיי"ש והערה 38 שפעמים גם כשהחיטים נלתתו החלה לא טמאה). וכתב הב"י בס"ס שכט ובא"ח ס"ס תסב בשם הסמ"ק, שחלה טהורה אסור לשורפה כדין תרומה טהורה, כמבואר בטור ס' שלא, ומבואר שם בטור שיש לקבורה. ובחזו"א שביעית ס' ה ס"ק י, יא, ביאר הטעם שאסור לשרוף תרומה טהורה אלא צריך לקבורה. ובספר מצוות הארץ פ"ב סעי' ב הביא בשם מרן החזו"א זצ"ל שאם קשה לקבור תרומה טהורה אפשר לעוטפה היטב ולהשליכה לאשפה. וכן מובא בשמו בדרך אמונה ח"ג עמ' 754.

47. ראה משפטי ארץ שביעית פרק כג סעי' י.

שאף אם בולע המבער, אפשר שהוא מוכשר ע"י השריפה על הלהבה.

45. על התבנית אסור לשים את החלה כשאינה עטופה, כיון שהיא תאסר בשימוש שבוולעת מחלה טמאה. גם לשרוף בתוך התנור יש לחשוש כמבואר בפ"ג בהערה 31 שלכתחילה חוששים שריחא מילתא ואסור לאפות בתנור אחד איסור והיתר באותו זמן (אך ראה הערה 34 לגבי בצק קשה שמותר). כמו כן מבואר שם שיש מקרים שהתנור עצמו נאסר כשאפו בו איסור. לכן יש לעטוף את החלה ואז לא נאסר מה שנאפה עימה ולא נאסר התנור, כמבואר ביו"ד ס' קח סעי' א. אמנם יש לדון אם להניח את החלה העטופה על תבנית האפיה כדין שני כלים שנוגעים זה בזה מבחוץ שנפסק ביו"ד ס' צב סעי' ח בסופו לגבי כלי מכוסה שלא בולע. וראה בט"ז ס' צו ס"ק ג, ובדרכי משה ס' צב ס"ק ט. שלכתחילה חוששים לשני כלים שנוגעים זה בזה (אך ראה מג"א קעג א ומשנה ברורה ס' תנא ס"ק לד). אמנם על תחתית התנור נראה שאין לחוש לכך. כשהגיייר דק יש לעטוף כמה פעמים שיתכן שנייר דק אינו ככלי.

והנה עיין רמב"ם הל' תרומות פט"ו הל' יט שמשמע שכלי שבישלו בו תרומה מותר לבשל בו חולין בלי להכשירו, ועיי"ש